

Posudek vedoucího diplomové práce

Luisa Drášilová: *Hrady na pozdně středověkém Benešovsku v sídelně-historickém kontextu.* Diplomová práce. Ústav pro archeologii, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2024. 146 str. textu, 2 přílohy.

Předkládaná práce si kladla za cíl shrnout dosavadní poznatky o sídelně-historickém kontextu středověkých hradů v obvodu dnešního okresu Benešov. Důležitou součástí práce měl být i aplikovaný výsledek v podobě návrhu turistické trasy a doprovodných dokumentů – letáků.

Luisa Drášilová postupovala tradičním způsobem. Nejprve stručně charakterizovala Benešovsko, dějiny bádání, přírodní prostředí a středověký sídelní vývoj (2. kap.). Zdůraznila, že Benešovsko je z mnoha ohledů badatelsky atraktivní region, neboť reprezentuje rozsáhlé oblasti Čech, pro které byly charakteristické pahorkatiny, zemědělství dosahující jen mírného nadproduktu, absence předpokladů pro rozvoj hornictví a neagrární výroby, absence větších městských center a v případě středověkého Benešovska i velká majetková roztržičnost a hojně zastoupení majetků drobné šlechty. Autorka proto mohla navázat na starší bohatý sídelně-historický a castellologický zájem představovaný J. Petráňem, R. Novým, Z. Boháčem, J. Bubeníkem, T. Durdíkem nebo A. Hejnou. Vlastní text obsahuje místy několik nesrovnalostí, z nichž nápadná je např. autorčina zmínka o existenci písemně doložených sídlištích v 8. století. V jedné z podkapitol autorka zhodnotila svůj zahraniční pobyt v Galway a hrady na Benešovsku porovnávala s irským regionem Doolin. Autorka však z komparace nic zásadního nevyvozuje.

Empirické těžiště práce leží v pečlivě vypracovaném katalogu 12 hradů. Jde o velmi heterogenní skupinu, zahrnující na jedné straně poměrně rozsáhlé, významné, a někdy i dosud stojící nebo přestavěné hrady (Konopiště, Český Šternberk), a na straně druhé lokality, na nichž se dochovaly jen nepatrné nebo vůbec žádné relikty (Ostředek, Kavčí Hora, Stajice). Autorka přesto věnuje všem lokalitám vyrovnanou pozornost a dostupné informace třídí do podkapitol (i) umístění, (ii) typ hradu, (iii) historie hradu, (iv) podoba areálu hradu a (v) sídelní situace v zázemí hradu. Originálním přínosem autorky je zpracování LiDAR snímků areálů posuzovaných hradů. Škoda, že chybí alespoň elementární souhrn a zdůraznění výrazných charakteristik jednotlivých hradů. Cenné by to bylo zvláště v regionálním, nebo i širším kontextu. Je třeba také uvést, že texty a interpretace excerpovaných autorů Luisa Drášilová více méně jen přebírá, diskuze a případná kritika chybí.

Ve čtvrté kapitole se autorka ptá, jakým způsobem lze dosavadní znalosti o středověkých hradech a jejich významu zprostředkovat veřejnosti. Jak lze tyto vzácné a atraktivní památky využít, aby u veřejnosti kultivovaly zájem o minulost a také přispěly k vyhraněnému vnímání současnosti? Jakým způsobem tyto mizející památky chránit a uchovat do budoucna? Luisa Drášilová navrhuje konkrétní řešení a také předkládá návrh turistické trasy, včetně vzorového informačně-propagačního letáku.

Posuzovaný text splňuje základní požadavky kladené na magisterské práce. Její určitou slabinou je menší míra kritiky přebíraných informací a dále absence zasazení studovaného regionu a hradů do širšího kontextu. Za silnou stránku lze považovat cílené směřování k zdařilému aplikovanému výstupu. Kladně hodnotím také zaujetí autorky pro sledovaný kraj, tamní hrady a schopnost pracovat s literaturou napříč různými obory. Práci proto navrhuji hodnotit známkou „velmi dobře“.

V Praze, 31. ledna 2024

doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.
Ústav pro archeologii FF UK